

Sygn. akt II KK 235/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **G. R. i M. S.**,
wobec których warunkowo umorzone postępowanie o czyn
zakwalifikowany z art. 193 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 35 ust. 1a
ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2021 r. w Izbie Karnej,
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),
kasacji wniesionej na niekorzyść skazanych przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Rejonowego w J.
z dnia 23 lipca 2020 r., sygn. II K (...),

**uchyła wyrok w zaskarżonej części i sprawę w tym zakresie
przekazuje Sądowi Rejonowemu w J. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2020 r. (sygn. II K (...)) Sąd Rejonowy w J. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec G. R. za czyn z art. 193 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z

art. 35 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt i w zw. z art. 11 § 2 k.k., na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k., wyznaczając okres próby roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia, zaś w stosunku do M. S. warunkowo umorzył postępowanie karne za czyn z art. 193 k.k. i art. 35 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt i w zw. z art. 11 § 2 k.k., na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec niego, wyznaczając okres próby dwóch lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Ponadto sąd orzekł od M. S. świadczenie pieniężne w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu P. (art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k.) oraz wydał rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania o opłat co do obu oskarżonych.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 7 sierpnia 2020 r. (k. 79)

Kasację od wyroku Sądu Rejonowego w J. wywiódł obecnie Prokurator Generalny i — zaskarżając ten wyrok w części dotyczącej orzeczenia o środku kompensacyjnym, w zakresie braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o orzeczeniu nawiązki, na niekorzyść G. R. i M. S. — zarzucił mu: rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 67 § 3 k.k. polegające na warunkowym umorzeniu postępowania karnego wobec G. R. i M. S. bez nałożenia na nich nawiązek w sytuacji, gdy powołany przepis w każdym przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego obliguje sąd do nałożenia na sprawcę przestępstwa środka kompensacyjnego - obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo zamiast tych obowiązków nawiązki.

Podnosząc tak sformułowany zarzut, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w J. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego jest zasadna i podlegała uwzględnieniu, co uzasadniało jej rozpoznanie przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Przechodząc do analizy zarzutu, należy zgodzić się ze skarżącym, że doszło do rażącego naruszenia prawa karnego materialnego w postaci przepisu art. 67 § 3 k.k. Wypada zaakcentować, że przepis art. 67 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym zarówno w dacie popełnienia czynu jak i orzekania, formalnie obligował sąd do nałożenia na sprawcę

obowiązku naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeczenia nawiązki. Sąd mógł nałożyć na sprawcę obowiązki wymienione w art. 72 § 1 pkt 1-3, 5-6b, 7a lub 7b k.k., a ponadto orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. lub zakaz prowadzenia pojazdów, wymieniony w art. 39 pkt 3 k.k., do lat 2. Przepisy art. 72 § 1a i 1b k.k. stosuje się odpowiednio. Norma prawna, zawarta w art. 67 § 3 k.k. nie pozwalała zatem sądowi na wybór między orzeczeniem obowiązku naprawienia szkody (w całości albo w części), także zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a orzeczeniem nawiązki, jak miało to miejsce w stanie prawnym, obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. (zmienionym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396), o czym świadczy obecnie zastosowanie zwrotu „nakłada”. Dzieje się tak zawsze, ilekroć sąd stosuje do sprawcy instytucję warunkowego umorzenia postępowania, zaś sprawca wyrządził przypisanym mu przestępstwem szkodę i szkoda ta w chwili wyrokowania nadal istnieje.

Z konstrukcji art. 67 § 3 k.k. wynika również, że ewentualne zasądzenie nawiązki zastępuje obowiązek naprawienia szkody i obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, co potwierdza ugruntowana linia orzecnicza (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. III KK 508/17, SIP «Legalis» nr 1851591, z dnia 30 maja 2018 r. sygn. V KK 446/17, SIP «Legalis» nr 1793732 oraz z dnia 30 września 2020 r., sygn. akt I KK 104/20. SIP «Legalis» nr 2533728).

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że doszło do wyrządzenia krzywdy zwierzęciu, polegającej na porzuceniu małego psa przez G. R. i M. S. w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w R., w czasie, kiedy było ono już zamknięte, co skutkowało narażeniem porzuconego zwierzęcia na ewentualną agresję ze strony znajdujących się już na terenie schroniska innych psów, wobec braku możliwości ucieczki porzuconego psa czy interwencji pracowników schroniska. Nie ulega także wątpliwości, że wskazane w kasacji Prokuratora Generalnego uchybienie miało istotny wpływ na treść wyroku Sądu Rejonowego w J., bowiem G. R. i M. S. zostali niezasłuzenie zwolnieni z obowiązku zapłaty obligatoryjnej nawiązki, pomimo że swoim zachowaniem wyrządzili krzywdę zwierzęciu.

Na pełną aprobatę zasługuje stanowisko przedstawione przez Prokuratora Generalnego w zakresie uznania za pokrzywdzonego M. T. - kierownika Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w R. (pokrzywdzony w rozumieniu art. 193 k.k.). W myśl art. 39 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 2020.638 j.t), w sprawach o przestępstwa określone w art. 35 ust. 1, 1a lub 2 oraz wykroczenia określone w art. 37, a także w postępowaniu w sprawach nieletnich o czyn karalny określony w art. 35 ust. 1, 1a

lub 2, prawa pokrzywdzonego może wykonywać organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. Jak wynika z akt sprawy, M. T. nie został co prawda odpowiednio umocowany do reprezentacji Towarzystwa Ochrony Zwierząt w Polsce, Oddział w J., której statutowym celem jest ochrona zwierząt. Z pola widzenia najwyższej instancji sądowej nie umknął jednak ciąg okoliczności, polegających na tym, że: M. T. został pouczone o prawach i obowiązkach pokrzywdzonego (k. 5), następnie został dwukrotnie zawiadomiony jako pokrzywdzony o terminie posiedzenia w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania karnego (k. 56, 69), a ponadto został uznany za pokrzywdzonego w protokole posiedzenia w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania karnego z dnia 23 lipca 2020 r. (k. 78). Nie budzi zatem wątpliwości, że za osobę pokrzywdzoną został w istocie uznany M. T. – kierownik Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w R..

Wszystko to implikowało uchylenie orzeczenia Sądu Rejonowego w J. z dnia 23 lipca 2020 r. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy, w tym zakresie, do ponownego rozpoznania (art. 535 § 5 k.p.k., art. 537 § 1 i 2 k.p.k.). Procedując w zakresie w jakim nastąpiło przekazanie, Sąd Rejonowy w J. rozstrzygnie w kwestii orzeczenia o obowiązkach, o których mowa w przepisie art. 67 § 3 k.k. uwzględniając zapatrywania sformułowane w niniejszym orzeczeniu.